

● [NME-webstek](#) ● [schrijf je in](#) ● [archief](#) ● [schrijf je uit](#) ● [printversie](#)

In dit NME-zine

1. De kroonkurken van MOS: milieuzorglogo's voor basis- en secundaire scholen

2. NME breekt uit: NME voor jeugdwerk en volwassenen

2.1. NMMee op kamp: NME in het jeugdwerk

2.2. NMMee naar huis: NME voor volwassenen

3. Enneemmee:

3.1 NME-aanbod: nieuwe NME-producten

3.2 NME-agenda: NME-activiteiten in mei en juni

3.3 NME-webplatform: NME-links

1. De kroonkurken van MOS

MOS-scholen die een milieubeleidsverklaring hebben ondertekend, kunnen hun prestaties voor milieuzorg met een **logo** laten bekronen.

Het MOS-uitreikingslogo is, zowel voor het basis- als voor het secundair onderwijs, een **drieluik**. Het geeft aan dat de school in een educatief proces is gestapt, systematisch milieuzorgacties organiseert en volgehouden inspanningen levert om alle schoolleden voor milieuzorg te sensibiliseren. Hierbij staat preventie voorop.

- Dit schooljaar hopen ongeveer 140 **secundaire** MOS-scholen het eerste, tweede of derde luik van het **logo Groene School** te behalen. Nog voor de jaarwisseling dienden zij hiervoor hun eerste rapport in. Rond 15 mei 2003 verwachten de MOS-begeleiders het tweede rapport van de scholen. Dat omvat een logboek, een dossier met bewijsstukken en een zelfevaluatie.

De **criteria** om het Groene Schoollogo te behalen blijven dezelfde: planning, participatie, continuïteit en structurele inpassing, communicatie én milieu- en educatieve winst. Met het **logboek** bewijzen de scholen welke concrete acties zij hebben ondernomen. Een school die zich kandidaat stelt voor het derde en laatste luik van het logo, moet volledig in orde zijn met de milieuwetgeving.

- De **nieuwe** brochure '**Mijn school is een MOS-school**' toont **basisscholen** hoe ze het MOS-logo kunnen behalen. Als de school een milieubeleidsverklaring heeft ingediend, kan ze vóór 15 mei haar logooaanvraag aan haar provinciale begeleider richten. Een basisschool die het logo wil behalen, werkt aan drie criteria:

1. participatie van de leerlingen: de leerlingen nemen actief deel aan het project;

2. een breed draagvlak: de school communiceert met zoveel mogelijk interne en externe betrokkenen en werkt ermee samen;

3. integratie in de schoolcultuur: de school maakt voldoende tijd voor het project in de klassen, in de school en in de schoolomgeving.

De brochure geeft voor elk criterium een aantal indicatoren. Na de paasvakantie ontvangen alle MOS-basisscholen er een exemplaar van.

De **jurering van de kandidaat-scholen** voor het eerste of tweede luik van het logo, zowel voor basis als secundair, gebeurt dit jaar op **provinciaal niveau**. Een gewestelijke logocommissie bevestigt de beslissingen van de provinciale jury's en beoordeelt de kandidaturen voor het derde en laatste luik.

Leerlingen uit de basisschool kunnen op **schakelbezoek**. Schakels zijn 'activiteiten op verplaatsing' of leeruitstappen die in het project MOS passen. Leerlingen bekijken dan op het terrein hoe anderen milieuzorg toepassen. Instellingen, verenigingen of bedrijven die MOS-schakel willen worden, kunnen de '**Leidraad voor MOS-schakels**' bij de provinciale MOS-begeleiding aanvragen.

In deze publicatie vind je praktische informatie over veiligheid, aansprakelijkheid en verzekeringen bij een schakelbezoek, wenken voor het toespreken van groepen en de presentatie van het milieuzorgthema aan klassen.

Meer over MOS en de adressen van de provinciale MOS-begeleiders vind je op www.milieuzorgopschool.be

Een exemplaar van beide publicaties vraag je aan via mos@lin.vlaanderen.be

2. NME breekt uit

De Cel NME&I heeft met het project 'MOS-Milieuzorg Op School' al enkele jaren een goed lopende werking voor de doelgroep onderwijs. Sinds september 2002 nam ze ook initiatieven voor andere doelgroepen, onder andere voor **jongeren en het jeugdwerk** en voor **volwassenen**.

2.1. NMMe op kamp

Momenteel legt de Cel NME&I de laatste hand aan het **meerjarenplan** 'Jeugd en NME'. De voorbije maanden gaven verschillende betrokkenen en geïnteresseerden hun advies over de ontwerpversie van dit plan: de stuurgroep **Jeugd en NME**, de Commissie Jeugdwerkbeleid van de Vlaamse Jeugdraad, het Vlaams NME-overlegplatform en het overleg van de Vlaamse Overheidsinstellingen (VOI's). Na verwerking van alle opmerkingen wordt het plan voorgelegd aan de ministers bevoegd voor Leefmilieu en Jeugd.

Naast de missie, visie en doelstellingen van de werking concretiseert het plan een aantal actiegebieden en plaatst er een timing bij. Volgende acties staan in de steigers:

- **milieuvriendelijk kamperen**. In mei verschijnt het eerste deel van 'Loslopend Wild, publicatie voor een milieuvriendelijk kamp'. Hierover meer in het volgende NME-zine;
- de centralisatie van **NME-(spel)materiaal en -informatie** en een bundeling van **subsidiemogelijkheden**;
- milieuzorg in **jeugdlokalen** en jeugdverblijfscentra;
- NME in **kadervorming**;
- NME en **speel- en jeugdruimte**;
- NME voor **maatschappelijk achtergestelde kinderen en jongeren**.

Voor informatie of een exemplaar van het meerjarenplan: Cel NME&I, Katrijn Vanduffel, tel. 02 553 82 30, katrijn.vanduffel@lin.vlaanderen.be

2.2. NMMee naar huis

Omdat je de doelgroep volwassenen moeilijk gestructureerd kan bereiken, koos de Cel NME&I ervoor om alvast een beroep te doen op het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Hiervoor bevroeg ze een **zestigtal organisaties** over hun huidige aanbod en hun behoeften, knelpunten en leemtes op het vlak van Natuur - en Milieueducatie (NME). De resultaten van dit onderzoek en de daaruit afgeleide actiegebieden kwamen in een **rapport** terecht. Dat rapport vertrekt naar organisaties uit het sociaal-cultureel middenveld, overheden en andere geïnteresseerden. Ook op de website van de Cel NME&I (www.milieueducatie.be) vind je een samenvatting van het rapport onder 'NME voor volwassenen'.

- Op **donderdag 15 mei** organiseert de Cel NME&I een **overleg met de Vlaamse overheidsinstanties** over de resultaten van het onderzoek. Via de reacties op het rapport wil ze een beter beeld krijgen van de bestaande NME-initiatieven van de overheid voor volwassenen. Zo wil de Cel overlappingen voorkomen en de mogelijkheden voor samenwerking in kaart brengen.
- Op **woensdag 11 juni** worden alle bevraagde organisaties en andere geïnteresseerden uit het sociaal-cultureel middenveld uitgenodigd voor een **studiedag over 'NME voor volwassenen'**. De reacties en opmerkingen over de resultaten van het rapport geven de werking van het project voldoende draagkracht. Thematische werkgroepen leggen dan de basis voor toekomstige acties. Praktijkvoorbeelden moeten het **sociaal-cultureel middenveld** inspireren om met NME van start te gaan.

De studiedag loopt van 9.30 tot 17u. in het Provinciehuis Antwerpen, Koningin Elisabethlei 22, 2018 Antwerpen.

Wil je een exemplaar van het rapport 'NME voor volwassenen' of een uitnodiging voor de studiedag van 11 juni? Neem contact op met Katrien Van Poeck van de Cel NME&I, tel. 02 553 82 16, katrien.vanpoeck@lin.vlaanderen.be

3.1 NME-aanbod ▲

➤ Waterplanten duiken onder

De 'Zoekkaart algemeen voorkomende waterplanten' helpt je de **meest voorkomende algemene waterplanten** in stilstaand of traagstromend water te benoemen. Zeldzame of plaatselijk voorkomende soorten werden er niet in opgenomen. De informatiezijde van de kaart deelt de planten in drie hoofdgroepen in:

- de ondergedoken waterplanten, waarvan alleen de bloemen op het wateroppervlak drijven;
- de planten waarvan ten minste enkele bladeren op het wateroppervlak drijven;
- de planten die in de bodem wortelen en waarvan bladeren en stengels boven het wateroppervlak uitsteken.

Het luik 'ecologie' bespreekt bondig het verband tussen de verspreiding van waterplanten, de waterkwaliteit en de beschikbare voedingsstoffen. Op de zes illustratieluiken vind je vierenvijftig gekleurde afbeeldingen, waarbij het ecologisch proces van *successie* wordt beschreven en in een fries geïllustreerd.

De geplastificeerde **zoekkaart** kost 1,50 euro.

Bestellen: tel. 02 553 80 93,
magdal.dhondt@lin.vlaanderen.be
www.milieueducatie.be

➤ Waterfietstocht ▲

De fietsroute '**Markant Denderend fietsen**' (35 km) verkomt via landelijke wegen en een jaagpad de Mark- en Dendervallei. Tijdens de milieueducatieve fietstocht bekijk je **water als één groot samenhangend systeem**. Je doorkruist de provincies Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Henegouwen. De fietstocht is ook geschikt voor kinderen.

Vertrek en aankomst aan het Natuur- en Milieueducatief Centrum De Helix in Grimminge, Geraardsbergen.

Voor wandelaars stippelde De Helix **De Denderwandeling** (9 km) uit: een afwisselende en leerrijke uitstap met aandacht voor de waterproblematiek.

Het **fietsboekje** en de geïllustreerde brochure met **wandelkaart** bestel je via tel. 054 31 79 56 of dehelix@lin.vlaanderen.be

Of je haalt ze van de website www.dehelix.be

Markant en
Denderend fietsen

> Vacatures

Zin in een educatieve job in de NME-sector? De Cel NME&I heeft twee vacatures vanaf september 2003.

Surf naar www.milieueducatie.be/

3.2 NME-agenda

> Daar zijn die kriebelbeesten weer

Het Natuur- en Milieueducatief Centrum De Helix organiseert op woensdagnamiddagen **7 en 21 mei vormingen voor leerkrachten.**

- **Basisonderwijs:** 'Kriebelbeesten' (2de en 3de graad, 7 mei) en 'Bomenwandeling' (3de graad, 21 mei).
- **Secundair onderwijs:** 'Wateronderzoek' (2de graad, 7 mei) en 'Landschapsstudie' (1ste graad, 7 mei).

Telkens van 14 tot 17u. in De Helix.

Voor gezinnen is er op zondag 18 mei van 14 tot 17u. een **'stiltewandeling'** in het stiltegebied Dender-Mark. Vertrek aan De Helix.

De Helix, Hoogvorst 2, 9502 Grimminge, tel. 054 31 79 50, dehelix@lin.vlaanderen.be
<http://www.dehelix.be>

> Milieueducatie als motor

Vanaf dit schooljaar worden in de tweede graad secundair onderwijs de vakgebonden en vakoverschrijdende eindtermen (VOET) gradueel ingevoerd. Leerkrachten en directies zitten met heel wat vragen over hoe ze die **eindtermen** in hun onderwijsaanbod moeten opnemen en hoe de doorlichting hen op de uitvoering ervan zal evalueren.

Scholen die werken aan en met MOS scoren niet alleen voor milieueducatie, maar doen het ook verbazend goed voor gezondheidseducatie, leren leren, sociale vaardigheden en opvoeden tot burgerzin. De praktijkgetuigenissen tijdens de nascholing zullen dit alleen maar staven.

Op **donderdag 12 juni** organiseert het Limburgs Natuur- en Milieueducatief Netwerk (LIMNET) in het kasteel van Bokrijk een **nascholing over 'Natuur- en milieuzorg op school'** voor de tweede graad ASO-TSO-BSO-KSO. LIMNET bereidde samen met de Permanente Commissie

voor Milieueducatie in het Onderwijs (PCMEO) deze vormingssessie voor.

De nascholing loopt van 8.30 tot 16.00u. en kost 15 euro. Inschrijven voor 5 juni.

Provinciaal Natuurcentrum, Het Groene Huis Bokrijk, tel. 011 26 54 67, mos@limburg.be

In de loop van volgend schooljaar organiseert de PCMEO ook met de andere provinciale NME-diensten gelijkaardige info-en studiedagen over Milieueducatie en de **aansluiting met de andere vakoverschrijdende eindtermen** in de tweede graad secundair onderwijs.

Meer informatie hierover vind je op www.milieueducatie.be onder 'Eindtermen NME'.

> **Op de kop getikt** 📌

De expo 'Kopen met je kop' wil jongeren van 12 tot 18 doen inzien hoe zij door een **bewustere consumptie** mens en milieu kunnen sparen. Via voorbeelden uit hun leefwereld (GSM, kleding, drank ...), een televotingquiz, een debat en de berekening van de eigen voetafdruk komen thema's als duurzame ontwikkeling, ecologische voetafdruk, kritisch consumeren en productlabels aan bod.

De **tentoonstelling 'Kopen met je kop'** loopt tot juni 2004 in het Provinciaal Instituut voor Milieu Educatie (PIME).

*PIME, Mechelsesteenweg 365, 2500 Lier, tel. 015 31 95 11, info@pime.provant.be
www.pime.be*

> **NMZee** 📌

Het jaarlijks evenement 'De Week van de Zee' wil het brede publiek laten nadenken over het duurzaam beheer van de Noordzee en ons kustgebied.

Het initiatief is dit jaar aan zijn zevende editie toe. De Week van de Zee loopt van 25 april tot 11 mei.

Het volledige aanbod voor het basisonderwijs vind je samen met een overzicht van de natuur- en milieueducatieve mogelijkheden aan onze kust over het hele jaar gebundeld in de **gratis brochure 'NME aan zee'**. Ook toeristen en recreanten komen ermee aan hun trekken. *Provinciehuis Boeverbos, Leo Declercq, tel. 050 40 33 11, leo.declercq@west-vlaanderen.be
www.weekvandezee.be*

> **Duurzame beurs** 📌

Op de 'Beurs ecologische voetafdruk' maak je kennis met alle methodieken en educatieve materialen over het concept ecologische voetafdruk. Twee nieuwe producten staan er centraal:

1. de *interactieve tentoonstelling* die je in de gemeente voor verschillende doelgroepen kan gebruiken;

2.het *onderwijsboek* voor basisscholen over duurzame ontwikkeling en de ecologische voetafdruk.

De '**Beurs ecologische voetafdruk**' richt zich naar onderwijs, gemeenten, niet-gouvernementele organisaties en andere geïnteresseerden.

11 juni van 9 tot 17u., Boudewijngebouw, Boudewijnlaan 30, 1000 Brussel.

Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling (VODO),

tel. 02 536 19 40,

jeroen@vodo.be

www.voetafdruk.be

www.vodo.be

Een **uitgebreide NME-agenda** van mei-juni 2003 vind je op:

www.milieueducatie.be

Daarin ook nog: Overleg onderzoek en Studiedag NME voor volwassenen * Tref- en infodagen MOS (Milieuzorg Op School) * Week van de Zachte Weggebruiker * Dag van het Park * Groot Milieufest in Brussel * Greenweek * Week van de Compostmeester * Week van de Biologische Landbouw * Wereldmilieudag

3.3 NME-webplatform (links)

Portaalsite met een ruim aanbod aan internetadressen. De opsplitsing in categorieën maakt zoeken op het web nog eenvoudiger.

www.milieueducatie.be

NME-zine is de tweemaandelijks e-nieuwsbrief van de Cel Natuur- en Milieueducatie en -Informatie (Cel NME&I).

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid, Cel Natuur- en Milieueducatie en -Informatie, Graaf de Ferrarisgebouw, Koning Albert II-laan 20 bus 8, 1000 Brussel, tel. 02 553 80 71, fax 02 553 80 55,

nme@lin.vlaanderen.be

<http://www.milieueducatie.be>

Kernredactie: Viviane Cleeren, Eric Craenhals, Tim Joye, Ilse Rottiers, Jan Van den Bossche, Hilde Van Lancker, Katrien Van Poeck

Eindredactie: Jan Van den Bossche

Foto's: Lidia Defossez

Opmaak: Tim Joye

V.U.: J.P. Heirman, directeur-generaal, administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer (AMINAL)

- Reactie op dit NME-zine? nme@lin.vlaanderen.be
- Kent u nog andere geïnteresseerden? Stuur hen dit NME-zine.
- Het volgende NME-zine verschijnt **eind juni 2003**.

De Cel Natuur- en Milieueducatie en -Informatie

(Cel NME&I) stimuleert netwerkvorming in de natuur- en milieueducatieve sector en sensibiliseert het brede publiek voor actuele milieuproblemen. Ze doet hiervoor beleidsvoorbereidend werk, moedigt wetenschappelijk onderzoek en professionalisering aan en werkt voor doelgroepen vernieuwende educatieve acties, pakketten en publicaties uit.